

A DOHÁNY TERMESZTÉSÉNEK HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSÉNEK IRÁNYA*

MÓGER JÁNOS

a mezőgazdasági tudományok kandidátusa

Dohányipari Vállalatok Trösztje, Budapest

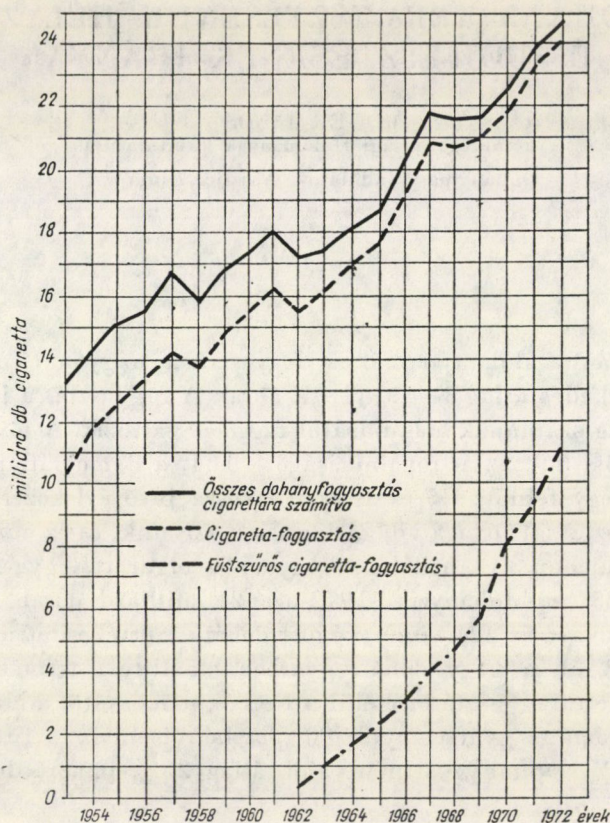
Hazánkban a dohánytermékek fogyasztása nagyon elterjedt. Az évi fogyasztásnövekedés átlag 3—4% (1. sz. ábra). A fogyasztás a jövedelmek, az ár és a lakosság számának alakulásától függően változik. A jövedelem-rugalmasság mutatója 0,9, az ár-rugalmasságé —0,34, a demográfiai rugalmasság-index 1,4. Az egy felnőtt (15 év feletti) lakosra jutó évi közel 3000 darabos cigarettafogyasztással jóval a világátlag felett szívunk, és az európai országok közül csak Svájcban és Angliában nagyobb a cigarettafogyasztás. Az összlakosság 32—35%-a dohányzik. 1972-ben 24 milliárd darab cigarettát, 37 millió darab szivart és 424 tonna vágott dohányt értékesítettünk. A belföldi fogyasztás 95%-át a négy dohánygyárban előállított termékek teszik ki. Az összes cigarettafogyasztáson belül a Fecske, a Kossuth, a Munkás, a Symphonia és a Román gyártmányok 90%-ot képviselnek. A filteres cigaretta részaránya 50%. Dohánygyártmányaink átlag 25% import dohányt tartalmaznak.

A termesztés fejlesztését a hazai dohányzók ízlése és a dohány távlatilag s szilárd világpiaci helyzete indokolja.

Dohánytermesztésünk helyzete

Dohánytermesztésünket az 1960-as évek végéig az jellemezte, hogy hazai termésből — az export-import egyensúlyával egy időben biztosítva volt gyáraink nyersanyagellátása. 1969 után a dohánytermesztésben jelentkező problémák (gazdaságtalan termelés, munkaerőhiány, alacsony technológiai-technikai színvonal) miatt a dohánytermő terület 1971. évre annyira lecsökkent (1969 — 20 400 ha; 1971 — 14 650 ha), hogy hazai termésből a gyárak nyersanyagszükséglete már csak 65—70%-ban volt biztosítható. A dohánytermesztés — amely korábban szociális kérdésként is kezelhető volt — olyan helyzetbe került, hogy elsősorban az ipar nyersanyagellátási problémájává vált.

* Az MTA Növénytermesztési Bizottság 1973. október hó 23-án megtartott ülésén megvitatott és kibővített anyaga.

1. ábra, Dohánytermékek fogyasztásának növekedése az 1954—1972-es időszakban

Olyan közgazdasági beavatkozásra volt szükség, amely ösztönöz e fontos ipari növény termesztésére. 1971-ben a kormány határozatot hozott a dohánytermesztés komplex fejlesztésére, amelynek alapján központi intézkedések születtek:

- A felvásárlási árakat az 1972. évi termés átvételétől kezdődően, a minőségi fajtákhoz és osztályokhoz igazodó differenciálás figyelembevételével, átlag 25%-kal felemelték.
- A speciális gépek beszerzésénél 70%-os, a korszerű mesterséges szárítóberendezéseknél 47%-os állami támogatást biztosítottak.

A kormányhatározat és a központi intézkedések hatására a dohánytermesztésben kedvező változások következtek. Javult a termelési kedv, nőtt a dohánytermő terület. A termőterület stabilizálására, illetve növelésére ösztönzött a 3, illetve 8%-os felár. 1973-ra a dohányossal beültetett terület közel 2500 hektárral volt nagyobb, mint 1971-ben. A differenciált áremelés elősegí-

tette az 1971-ben megkezdett és céltudatosan irányított fajtaváltás meggyorsulását is. A régi fajták közül megszűnt a Debreceni és a Szuloki termesztése, növekedett a Virginia és a Burley részaránya, valamint széles körű üzemi vizsgálatok folynak új fajtajelöltekkel.

A termesztéstechnológiában is tapasztalható korszerűsítés, elsősorban a kemizálás terjedésével. A gazdaságokban általánossá vált a dohány műtrágyázásánál az adagok növelése, bár sok helyen nem fordítanak gondot a harmonikus tápanyagellátásra. Az egyoldalú nitrogénműtrágyázás káros hatása elsősorban a Virginia fajtánál tapasztalható. A szántóföldi talajfertőtlenítést még kevés gazdaságban valósították meg. Palántaágyakban sokoldalú hasznosítása miatt (fungicid, inszekticid, herbicid) jó eredménnyel alkalmazzák a hazai gyártású IPAM-ot (20% N-metil-ammónium-dithiocarbamat).

Üzemi méretekben 1971-ben kezdték alkalmazni a Balan herbicidet (8–12 lit/ha), és 1973-ban közel 3000 hektáron végeztek vegyszeres gyomirtást. A dohányperonoszpóra ellen 0,2–0,3%-os Antracollal történik a védekezés.

Az öntözéses dohánytermesztés is terjedőben van, a Burley dohányt termesztő körzeteken kívül elsősorban a Virginia dohánynál. A biofűtésű kisebb részben üveggel, nagyobb részben molinóval takart melegágyakat fokozatosan a fóliaházaz palántanevelés váltja fel. A hagyományos palántaneveléshez viszonyítva kézi munkaerőben 60%-os megtakarítás érhető el. 1973-ban az összes ágyfelület közel 20%-át (80 000 m²) a fóliaházak tették ki.

A dohánytermesztés technikai fejlesztése 1971-ben kezdődött. Az egyes munkafolyamatok közül elsősorban a betakarítás, a fűzés és a szárítás területén sürgetett a korszerűsítés. A kanadai Balthes típusú dohányművelő és betakarító gépsoron kívül, amerikai félautomatikus betakarítógépek (Silent Flame típus), és hazai gyártásban készülő két-törőhelyes kisgépek fűző (Furió típus) és varrógépek (Metz-Supra) üzemeltek a gazdaságokban. A betakarítógépek száma meghaladta a 100 db-ot, a fűző- (varró-)gépekből 91 db üzemelt 1973-ban. Terjed a gazdaságokban az új Virginia szárító is. A tűsorkeretes szárítóberendezések (bulkcuring szárító) száma 78 db (1973. év), és mintegy 800 hektár Virginia terület termését szárították az új berendezésekben.

A műszaki fejlesztés lehetővé tette, hogy 1973-ban közel 3000 hektárnyi területen kibontakozzék a korszerű, gépesített dohánytermesztés.

A technológiai és a technikai fejlesztés elősegítése érdekében az anyagi és a szellemi erők koncentrálására volt szükség. A Dohánykutató Intézet jelenlegi tervidőszakra szóló célprogramos kutatási tervében kiemelt feladatként szerepelnek a dohánytermesztés komplex fejlesztését szolgáló témák.

A fejlesztési célkitűzések megvalósításában nagy szerepük van a bemutató gazdaságoknak. Az 1973-ban működő 8 dohánytermesztési bemutató gazdaságban tartott tapasztalatcserék segítették az új termelési eljárások, gépek megismertetését. Ezekben a gazdaságokban kialakításra kerülő ter-

mesztéstechnológia és a gépek üzemelése során szerzett tapasztalatok nyújtanak alapot korszerű dohánytermesztési rendszerek megvalósításához, széles körű elterjesztéséhez.

Az új technológia és technika elterjedésének fontos előfeltétele a szakmai továbbképzés kiszélesítése valamennyi képzési lépcsőben. A speciális gépek kezeléséhez dohánytermesztő gépész szakmunkásokat képeztek ki, dohánytermesztő betanított munkás tanfolyamok indultak, agrármérnökök részére továbbképző tanfolyamot rendeztek.

A fejlesztési célkitűzéseket is szolgálják a dohányipar és a mezőgazdasági üzemek közötti társulások, kooperációs kapcsolatok. A társulások alapvető célja a dohánytermesztés korszerűsítési folyamatának, a fajtaváltásnak a meggyorsítása.

A dohánytermesztés fejlesztésének iránya

A fejlesztés célkitűzése, iránya egyrészt a jelenlegi tervidőszak hátralevő részére, másrészt az ötödik ötéves tervidőszakra, a következőkben foglalhatók össze:

- A szilárd nyersanyag bázis biztosítása érdekében változatlanul szükséges a *termőterület* évenkénti, mintegy 500 hektáros *növelése*. 1975-ben 17 500 hektáron, 1980-ban 20 000 hektáron tervezünk dohányt termesztetni. A terület növelésével párhuzamosan a *termésátlag növekedésével* is számolunk. A III. ötéves tervben elért 11,5 q/ha termésátlagot 1975-re 13 q/ha-ra, az V. ötéves tervben 14 q/ha-ra irányoztuk elő.
- A termesztés komplex fejlesztésében jelentős *feladat a fajtaváltás*, a meglevő fajtaarányok változtatása. Fokozatosan csökken a kevésbé értékes Szabolcsi fajta területe. A jó minőséget adó Virginia és a bőven termő Burley dohány részarányának növelésén kívül új fajták termesztésében való elterjesztése is szerepel terveinkben. A fajtaváltás tervezett ütemét az I. táblázat adatai szemléltetik.
- A *dohánytermesztés technikai korszerűsítése* (gépesítés) szükségessé teszi a termesztett dohányfajtákhoz és egyes gazdaságok adottságaihoz igazodó géprendszerek kialakítását. Az elterjedőben levő, illetve bevezetés alatt álló *géprendszerek* a következők:

1. BH rendszer valamennyi nagylevelű dohányfajta termesztésénél alkalmazható (a rendszer folyamatának vázlatát a 2. ábra szemlélteti). 2. VSF rendszer kizárólag Virginia dohánynál (3. sz. ábra).
3. Művelőutas rendszer valamennyi fajtára.
4. Töves betakarítási rendszer, kizárólag Burley dohánynál.

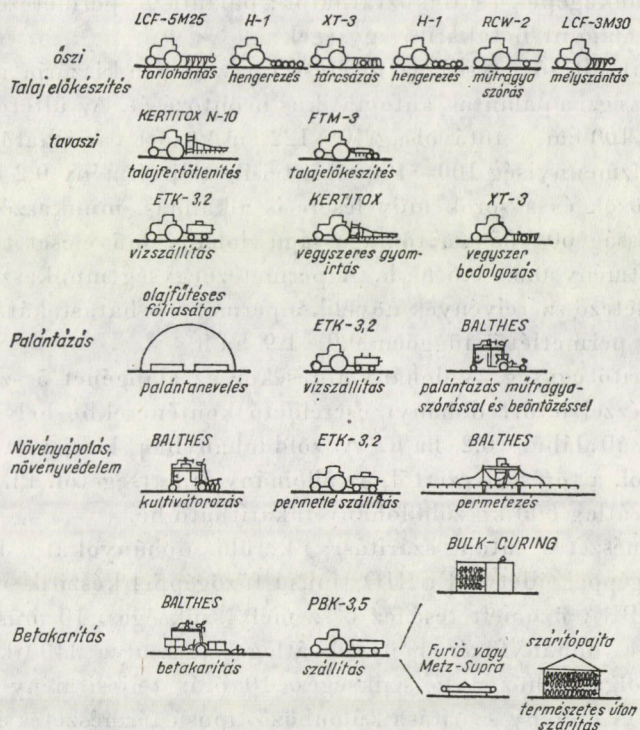
I. táblázat

Fajta	III. ötéves terv átlaga		1975		1980	
	ha	%	ha	%	ha	%
Szabolcsi	13 752	68,4	5 040	28,8	3 800	29,0
Kerti	1 737	8,6	2 800	16,0	3 300	16,5
Havanna	382	1,9	460	2,6	640	3,2
Burley	275	1,4	2 300	13,2	3 460	17,3
Virginia	2 965	14,8	4 400	25,1	5 800	29,0
Egyéb	983*	4,9	2 500**	14,3	3 000**	15,0
Összesen:	20 094	100,0	17 500	100,0	20 000	100,0

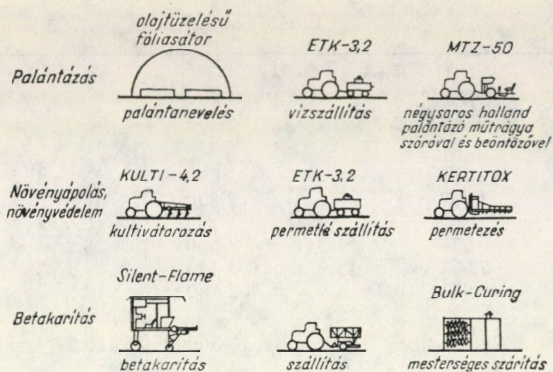
* Régi, termesztésből kivont fajták

** Új fajták, illetve fajtajelöltek

A talajelőkészítési munkafolyamatok gépei valamennyi felsorolt géprendszernél azonosnak tekinthetők. Tarlóhántásra az LCF-5M25 jelű eke, a szántás elmunkálására tárcsás boronák, az őszi mélyszántásra az LCF-3M30 jelű eke, a tavaszi talajelőkészítéshez az FTM jelű kombinátor, a növényvédelmi munkákhoz a Kertitox permetezőgép használható.

2. ábra. BH rendszerű gépesített dohánytermesztés folyamatának vázlata

3. ábra. VSF rendszerű gépesített dohánytermesztés folyamatának vázlata

1. BH rendszer

A géprendszer a kanadai Balthes dohányművelő gépsorra épül. Az erőgép szerepét betöltő speciális kialakítású hidastraktorhoz mint alapgéphez a következő munkagépek csatlakoztathatók: palántázó, permetező, sor- és sorközművelő, valamint betakarító egységek.

A palántaültető egység az ültetéssel egy időben kiszórja a starter műtrágyát, és elvégzi a palánták automatikus beöntözését. Az ültetőgép kétsoros, a sortávolság 100 cm, a tőtávolság 40–122 cm között variálható, a tövenként adagolható vízmennyiség 100–400 cm³, területteljesítmény 0,2 ha/h. A kultivátor a sorközök és a sorok művelésére is alkalmas, munkaszélesség 2 m, a szabad magasság 60–65 cm tömagasságú dohány művelését teszi lehetővé. Területteljesítmény 0,3–0,6 ha/h. A permetezőegység munkaszélessége 8 m, a sorközpermetező szerelvények növelik a permetezés hatásfokát. Teljesítmény a kiszórandó permetlétől függően 0,9–1,9 ha/h.

Betakarító egység. A dohány törésekor az alapgépet 5 szedőkocsi egészíti ki. A kézzel letört dohányt cserélhető konténerekbe helyezik. Területteljesítmény általában 0,2 ha/h. A zölddobányban kifejezett teljesítmény függ a fajtától, a törési övezettől, az állomány fejlettségétől. Pl. Burley fajtánál óránként átlag 600 kg zölddobány takarítható be.

A természetes úton szárításra kerülő dohányokat METZ-SUPRA típusú varrógéppel, illetve FURIO típusú fűzőgéppel készítik elő szárításra. A METZ-SUPRA üzemeltetéséhez 6 személy szükséges. 10 órás teljesítmény 600 db 4 m-es dohányfűzér, melynek átlagos súlya 3400 kg. A FURIO fűzőgép kiszolgálásához 3 fő szükséges. 10 órás teljesítmény 250–300 db 4 m-es fűzér. A dohány szárítása különböző típusú természetes és mesterséges szárítóknak történik.

2. VSF rendszer

A rendszer vezérgépe a LONG Gépgyár (USA, Észak-Carolina) Silent Flame típusú betakarító gépe.

Az ültetés 50 LE-s MTZ-50 traktorral vontatott „Holland” típusú négysoros palántázógéppel végezhető. Az ültetőgép elvileg megegyezik a Balthes gép ültető egységével. Kultivátorozás KULTI-4,2 kultivátorral, a növényvédelem a Kertitox-10 permetezőgéppel végezhető.

Betakarítás: félautomata Silent Flame betakarító géppel. A gép önjáró, önvezérléses, négy törőüléssel ellátott. A letört dohányleveleket minden törőülés előtt elhelyezett, függőleges irányban mozgó szállítószalag viszi a gép felső részén levő gyűjtőtartályokba, ahonnan a dohányt tűsorkeretekbe rakják. A megtöltött kereteket a gép hátsó részén elhelyezett hidraulikával üzemelő platóra vagy szállítókocsira helyezik. Teljesítmény 35–45 q zöld-dohány/10 óra, amelyben a törésen kívül a tűsorkeretek elkészítése is szerepel.

Szárítás: hazai előállítású tűsorkeretes rendszerű Sirokko TDO-60 szárítóberendezésben. A berendezés kapacitása 60–65 q zölddohány, 12 szárítási fordulót számítva az idénytelteljesítmény 720–780 q zölddohány. Egy szárítási ciklus időtartama 120–130 óra. A szárított dohány minősége jó, a berendezés használata gazdaságos és jelentős munkaerőmegtakarítást eredményez. Ez évben üzemi kísérletek folynak a zölddohánnyal megtöltött keretek berakásának gépesítésére, és elkészült a száraz dohány tűsorkeretből történő kiszedésére alkalmas egyszerű berendezés prototípusa is.

3. Művelőutas rendszer

Kisebb beruházást igényel, a gazdaságokban egyébként is meglévő gépekre alapozott rendszer. Lényege, hogy minden negyedik sor után egy sor kihagyásával úgynevezett művelőutat képeznek ki az alkalmazandó erőgép részére.

Ültetés, kultivátorozás, növényvédelem a gazdaságokban meglévő gépekkel végezhető.

Betakarítás. Traktorra szerelt gerendelyre a művelőútról jobbra és balra belógó függesztett 2–2 törőkocsi segítségével végezhető, a BH rendszerhez hasonlóan.

4. Töves betakarítási rendszer

Az alsó 4–6 levél letörésére használható a hazai gyártású két törőhelyes Mepol-Terra kisgép.

A tetejezés után 6–10 nap múlva — a középső deréklevelek sárgák, a hegylevelek pedig sárgás zölddek, félértek — történik a tövek kivágása

szárvágó géppel. A szárvágógép vízszintes irányú fűrész tárcsája kivágja a töveket, míg a másik ferde irányú fűrész tárcsa a kivágással egy időben egy ferde bevágást készít a száron.

A tövek elhelyezésére és a levelek szárítására a hagyományos szárítópajták is alkalmasak kisebb belső átalakítás után. A palánta nevelésére is használt fóliaházakban megfelelő állványszerkezet kialakításával és különösen kiegészítő fűtés alkalmazásával az eredmények jók. A töves betakarítással a hagyományos töréshez viszonyítva 30–40%-os élőmunka megtakarítás érhető el, meggyorsul a betakarítás és a levelek szárról való letörése olyan időpontban történhet, amikor a gazdaság bővebben rendelkezik kézi munkaerővel.

A géprendszerek közül a BH és a VSF többé-kevésbé kialakult rendszernek tekinthető. A művelőutas rendszerben alkalmazott betakarítógéppel ez évben kezdődtek meg a vizsgálatok. A töves betakarítási rendszer üzemi megvalósításához még további vizsgálatok szükségesek, így elsősorban nagyüzemi betakarítógép megválasztása, legalkalmasabb szárítóberendezés kiválasztása, a szárítási technológia finomítása.

Az új fejlesztési célkitűzések közül megemlíthető a Dohánykutató Intézet által előállított Mepol-Terra kis törőgép, amelynek sorozatgyártásával 1974-ben számolni lehet. A tetejezőgépekkel végzett előzetes vizsgálatok eredményei is biztatóak. A legkorszerűbb betakarítógép az automata dohánykombáján beérkezése ez évben várható és 1974-ben megkezdődhetnek az üzemi vizsgálatok.

A termesztéstechnológia korszerűsítésében a tápanyagutánpótlás fokozása, a szántóföldi talajfertőtlenítés általánossá tétele, a vegyszeres gyomirtás kibővítése, a fóliaházak palántanevelés növelése, a kacsosodást gátló szerek gyakorlati elterjesztése, valamint az öntözéses dohánytermesztés kiszélesítése az alapvető feladat.

A gépesítéssel együttjáró csökkentett tőszámmal csak akkor érhető el jó termés, ha a tövek és a levelek jól fejlettek, ezért a nagyadagú harmonikus műtrágyázás általános alkalmazása elengedhetetlen követelmény. A nitrogénbőség ellensúlyozására szükséges a jelenlegi tápanyag arányoknak a foszfor és a kálium felé történő eltolása az 1 : 4 : 8 arány elérése, minimálisan 250 kg/ha hatóanyag adagolásával. Az egyoldalú trágyázás elkerülése céljából dohányfajtákra és körzetekre kialakított összetett műtrágyák bevezetése hazánkban is indokolt.

A szántóföldi talajfertőtlenítés elvégzése a gépesített gazdaságokban fokozottan előtérbe kerül. A kártevők által megrágott és kidőlt dohánytövek akadályozzák a növényápoló és betakarítógépek közlekedését, a hiányos, egyenlőtlen fejlődésű állományban nem végezhető géppel a tetejezés és rossz hatásfokú a gépi törés is. A vegyszeres gyomirtás további kiszélesítése szükséges a kezelt terület évi 2000 hektáros növekedésével.

Palántanevelésben a fóliaházak további elterjedésével számolunk, mégpedig úgy, hogy a növekedés évenként mintegy 50 000 m² legyen.

A termés és a minőség alakulását döntően befolyásolja a hónaljhajítások időben történő eltávolítása. Prognosztizálható, hogy a kacsosodást gátló szerek az 1974—75. évi széles körű üzemi kísérletek alapján a következő tervidőszakban tért hódítanak.

Összefoglalóan olyan termesztéstechnológia megvalósítása szükséges, amelyben az egyes elemek szorosan kapcsolódnak egymáshoz, biztosítható a technológiai és technika fejlesztés közötti összhang, a technológiai fegyelem szigorú megtartásával.

A fejlesztési célkitűzések megvalósításában változatlanul fontos szerepe lesz a bázisgazdaságoknak, amelyeket mintagazdaságokká kívánunk fejleszteni. E cél érdekében különös figyelmet kell fordítani a dohánytermesztési rendszerek biológiai és gépesítési alapjainak vizsgálatára, előfeltételeinek megteremtésére, szoros összefüggésben az üzem- és munkaszervezési kérdések megoldásával.

Indokolt a dohánytermesztés fejlesztését szolgáló kutatások további koncentrálása, a kutatási feladatokon belül elsősorban a fajtakérdésre, a tápanyagutánpótlásra, valamint az öntözésre. A szántóföldi kísérletek bázisának jobbátétele érdekében szükséges a Dohánykutató Intézet közelében — a volt dohánykísérleti állomás helyén Debrecen—Pallagon — új dohánykísérleti telep (állomás) létesítése.

Az új technológia és technika elterjesztése megköveteli a személyi feltételek biztosítását, a szakmai továbbképzés bővítésével, a dohányipar szaktanácsadó hálózatának fejlesztésével, a szaktanácsadói tevékenység javításával.

A dohánytermesztés gazdaságossága

Az 1972. évi felvásárlási áremelés kedvező hatást gyakorolt a dohánytermesztés jövedelmezőségére. Átlagos költségekkel termelő gazdaságban közepes termésátlag és minőség esetén egyes dohányfajtáknál a jövedelmezőség a II. táblázat adatai szerint alakult.

Az átlagos eredményt elérő gazdaságokban az ágazat csak a technológiai és technikai fejlesztés megvalósításával (és ezzel együtt a termelési eredmények javulásával) válik igazán jövedelmezővé. Ezért e gazdaságok részére indokolt a műszaki fejlesztéssel járó költségek megelőlegezése úgy, hogy az import gépek megrendeléséhez a hitel időben rendelkezésre álljon.

A terméshozam függvényében és az új dohányárak alapján végzett jövedelmezőségi vizsgálatok azt mutatták, hogy a Burley dohány termesztése 22—24 q/ha termésátlag. 4000 Ft-os átlagár esetén igen jelentős, hektáronként 36 000 Ft nettó jövedelmet biztosít. Termesztése veszteséggé akkor

II. táblázat

Megnevezés	Egység	Szabolcsi	Kerti	Burley	Virginia (zöld)	Havanna
		fajták költség- és jövedelem-mutatói				
Termésátlag	q/ha	11,3	13,2	13,2	53,4	12,3
Átlagár	Ft/q	2 925	3 515	3,850	377	3 422
Termelési érték	Ft/ha	33 000	46 400	50 900	21 200	42 200
Termelési költség	Ft/ha	31 300	36 500	41 000	19 300	34 000
Nettó jövedelem	Ft/ha	1 700	9 900	9 900	1 900	8 200

válik, ha a hektáronkénti termésátlag, illetve termelési érték 12 q-n, illetve 48 000 Ft-on aluli.

A Virginia termesztés (zölden történő átadása esetén) 85–90 q-ás termés 380 Ft/q átlagár figyelembevételével hektáronkénti 14–15 000 Ft nettó jövedelmet biztosít. 46 q/ha-os zöldhozam, illetve 17 000 Ft-os termelési érték alatt lesz veszteséges.

A gépesített dohánytermesztés jövedelmezőségére vonatkozóan az ez évi felmérések alapján készíthető részletes elemzés. Az előzetes jövedelmezőségi kalkuláció szerint — azonos termésátlagot feltételezve — a gépesített dohánytermesztés jövedelmezősége a hagyományos termesztés jövedelmezőségéhez viszonyítva nem növekszik jelentősen. Ugyanakkor számottevő azonban az élőmunka termelékenységének javulása. Kalkulációnk szerint a gépesített dohánytermesztés élőmunka-igénye mindössze 42–48 %-a a hagyományos termesztésnél jelentkező élőmunka-igénynek (gépesített munkafolyamatokra vonatkoztatva). Ha a teljes termesztés és feldolgozás folyamatát vizsgáljuk, akkor 1 hektár Burley dohány élőmunka-igénye 24 q-ás hektáronkénti termés esetén, gépesített termesztésnél 216 kézi munkanap (74,5%), hagyományos technológiával történő termesztés esetén 290 munkanap (100%). Ennek megfelelően az egy kézi munkanapra jutó nettó jövedelem 125, illetve 174 Ft. Az élőmunka termelékenysége a Virginia szárításánál is jelentősen javul tűsorkeretes szárítóberendezések használatával. Mesterséges szárítást is végző, korszerűen gépesített gazdaságban Virginia dohányból 13–14 q-ás (száraz dohány) hektáronkénti termés és 4400 Ft-os átlagár esetén a nettó jövedelem megközelíti a 30 000 Ft-ot.